

SAMEN GEZOND IN MEIERIJSTAD

GEZONDHEIDSBELEID
2018-2021
GEMEENTE MEIERIJSTAD

MEIERIJSTAD

Vastgesteld door het college op 22 mei 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad op 5 juli 2018

VOORWOORD

Met trots presenteer ik u het gezondheidsbeleid 2018-2021 van de gemeente Meierijstad. Deze nota is samen met professionals en inwoners tot stand gekomen.

Gezondheid is één van de vijf centrale thema's van de Mijlpalen in Meierijstad. We willen de gezondheid van mensen bevorderen door samen op te trekken in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Een brede, duurzame aanpak in de buurt of wijk, samen met lokale partijen en met een actieve rol voor de burgers zelf. We stimuleren inwoners om vitaal te blijven en we verleiden onze inwoners tot het maken van gezonde keuzen. Zodat het weer vanzelfsprekend wordt om gezond te leven en je gezond te gedragen. We willen inwoners stimuleren om kansen en mogelijkheden te zien en in beweging te komen in plaats van de focus te leggen op de mogelijk aanwezige beperkingen.

Meierijstad vindt het belangrijk dat jongeren in onze gemeente gezond opgroeien en dat ouderen gezond ouder worden. Liever voorkomen dan genezen is het motto. De groeiende groep ouderen ondersteunen we waar mogelijk om bijvoorbeeld langer zelfstandig deel te kunnen nemen aan de maatschappij en zelf regie te houden over hun leven. We zetten in op gezondheidswinst. Graag willen we de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden stabiliseren, maar liever nog verlagen.

Wat goed loopt, behouden we en waar het beter kan, zetten we een tandje bij. Zo gaan we door met bewezen programma's als Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) binnen Meierijstad Gezond Sportief. We willen nog meer samenwerken om de inwoners met een gezondheidsachterstand te bereiken. De ambities in deze nota kunnen alleen worden gerealiseerd door de blijvende inzet van onze professionals en inwoners. Samen maken we de stad. Dus samen op weg naar een gezonder Meierijstad!

E.M.J.M. (Eus) Witlox
Wethouder Zorg, Volkshuisvesting en Volksgezondheid

SAMENVATTING

Positieve Gezondheid

In dit beleidsplan gaan we uit van het concept Positieve Gezondheid, het gedachtegoed van Machteld Huber. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met hun fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk zelf regie te voeren. Daarmee is gezondheid niet langer enkel een thema voor zorgprofessionals, maar kan een ieder zijn bijdrage leveren aan gezondheid. Daarbij moeten we zeker ook denken aan de fysieke leefomgeving van de mens.

Bij Positieve Gezondheid wordt er uitgegaan van zes dimensies die van invloed zijn op gezondheid: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, sociaal maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren.

Wetten en kaders

Dit lokale gezondheidsbeleid sluit aan op het landelijk gezondheidsbeleid, het regeerakkoord en de uitgangspunten van de Provincie Brabant. Lokaal is er gekeken naar aansluiting op de Programmalijn Gezondheid, de raakvlakken met andere beleidsterreinen en de omgevingswet en natuurlijk is er rekening gehouden met het feit dat gezondheid één van de Mijlpalen van Meierijstad is.

Visie / doelstelling gezondheidsbeleid

Het doel is om gezondheidsachterstanden tussen inwoners / doelgroepen te verkleinen. Bepaalde doelgroepen krijgen waar nodig meer aandacht. De sleutel tot het verkleinen van gezondheidsachterstanden tussen inwoners is gedragsverandering. En dan specifiek gedragsverandering op een en structurele manier. De bron van het gedrag moet aandacht krijgen, de omgeving speelt daarbij een (grote) rol. Ook zit hierin een duidelijke koppeling met de ketenaanpak. Het belangrijkste aspect van de ketenaanpak is het creëren van een goed werkbare samenwerking tussen een breed scala aan professionals uit het sociale én zorgdomein.

Speerpunten

Speerpunten die naar voren zijn gekomen zijn met name op het gebied van leefstijl, kwaliteit van leven en omgeving. Voor jongeren gaat het om de leefstijlthema's gezond gewicht, gezonde voeding, voldoende beweging, alcohol, drugs, mediawijsheid en seksualiteit. Voor volwassenen / ouderen gaat het bij leefstijl met name om gezond gewicht, gezonde voeding, voldoende beweging en het tegengaan van problematisch alcoholgebruik.

Bij alle doelgroepen komt ondersteuning van mantelzorgers naar voren, evenals eenzaamheid en psycho-sociaal welbevinden / overbelasting / stress.

In de omgeving zijn ook mogelijkheden om te werken aan positieve gezondheid, denk aan het creëren van een aantrekkelijke buurt om te bewegen (met bijvoorbeeld groen en speelvoorzieningen), het hebben van voldoende ontmoetingsplekken voor sociale cohesie en zorgen voor schone lucht (aandacht voor zoönose (intensieve veehouderij)) en het reduceren van geur- en geluidsoverlast. Deze omgevingsaspecten willen we meenemen in het opstellen van de omgevingsvisie van Meierijstad.

Van beleid naar uitvoering

De rol van de gemeente is, naast de wettelijke taken, de samenleving en stakeholders verleiden tot gezond gedrag, gezonde keuzes en een gezondere leefstijl. Daarnaast willen we de verbinding tussen eerstelijnszorg, welzijnsorganisaties en de sociale wijkteams leggen of versterken. Met elkaar willen we bouwen aan een netwerk positieve gezondheid. Daarnaast speelt de gemeente een belangrijke rol in het stellen van kaders voor en gezonde leefomgeving. We maken gebruik van goede voorbeelden uit de voormalige gemeente Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode en waar zinvol uit andere delen van Nederland.

We communiceren actief over ons gezondheidsbeleid en schenken aandacht aan landelijke / lokale activiteiten die bijdragen aan positieve gezondheid.

LEESWIJZER

Een van de uitgangspunten voor het gezondheidsbeleid is een compact maar inhoudelijk beleidsplan. Iedere stap die is doorlopen om tot het beleidsplan te komen is terug te lezen in een hoofdstuk.
In de inleiding worden de ambities en visie van Meierijstad beschreven en het proces om te komen tot het voorliggende gezondheidsbeleid. In hoofdstuk 2 wordt stilgestaan bij het wettelijk- en beleidskader. Om tot dit beleidsplan te komen is inzicht in de huidige gezondheidssituatie van Meierijstad van belang, dit is beschreven in hoofdstuk 3. De input hiervoor is geleverd door de GGD.

De gezondheidsscan van de GGD én de input van de professionals en inwoners zijn de
basis geweest voor het bepalen van de speerpunten / prioriteiten zoals beschreven in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 bevat informatie hoe we van beleid naar uitvoering gaan en op welke wijze we daar de inwoners en de professionals bij betrekken.
In hoofdstuk 6 wordt het financiële kader waarbinnen we dit gezondheidsbeleid gaan uitvoeren beschreven.

1- INLEIDING

1.1 Ambities en visie Meierijstad

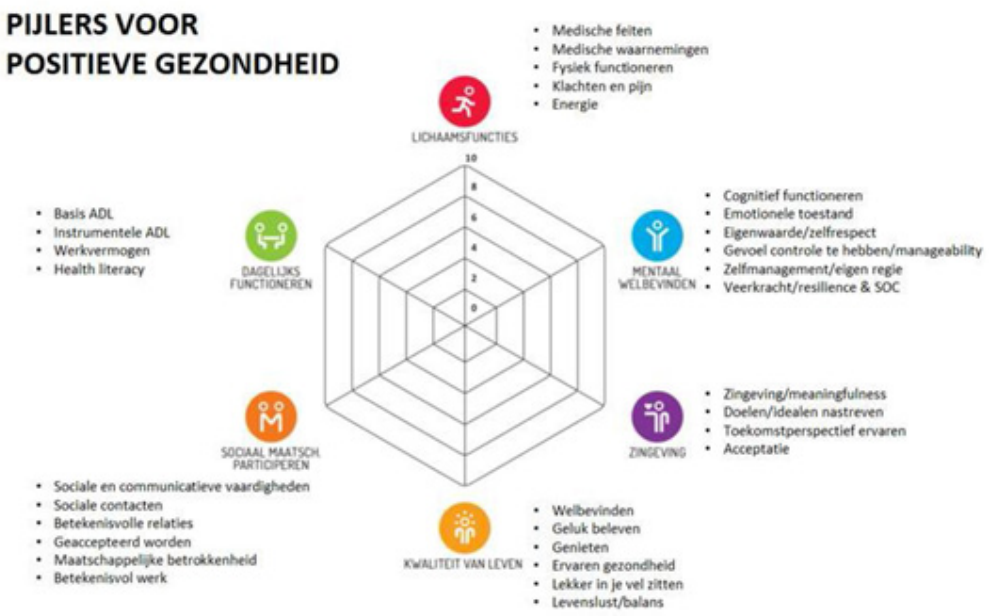
Gezondheid is een van de vijf centrale thema's van het college van Meierijstad. Kern van het thema is dat mensen gezonder gaan leven en bewuster omgaan met hun leefomgeving. We gaan hierbij uit van positieve gezondheid en nemen de mens als geheel met zijn/haar mogelijkheden als vertrekpunt in plaats van een ziektebeeld. Gemeente Meierijstad wil de samenleving en stakeholders verleiden tot gezond gedrag, gezonde keuzes en een gezondere leefstijl. Daarnaast willen we de verbinding leggen tussen eerstelijnszorg, welzijnsorganisaties en de sociale wijkteams én komen tot een gerichte aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Meierijstad. Daarbij focussen we ons vooral op de leefstijl van inwoners. Een ander spoor is een gezonde, fysieke leefomgeving (denk daarbij aan lucht, bodem, water, geluid, groen). De leefomgeving speelt een grote rol in de gezondheidsbeleving van de mens.

Voor de inwoners van Meierijstad moet de gezonde keuze de makkelijkste keuze zijn.

Er is de afgelopen jaren meer inzicht gekomen in de effecten van gezond leven en een gezonde leefomgeving. De aandacht voor en focus op gezondheid is groot. Gezond leven voorkomt veel problemen in gezondheid maar ook in sociaal welzijn en welbevinden. De draagkracht van mensen en samenleving wordt groter bij een gezonde leefstijl. Om die reden stimuleert en faciliteert Meierijstad om gezamenlijk de beweging rondom positieve gezondheid in te zetten. We mobiliseren en versterken daarbij de kracht in de samenleving.

Positieve gezondheid

Machteld Huber introduceerde het concept positieve gezondheid in Nederland in 2012. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. Daarmee biedt dit nieuwe gezondheidsconcept een alternatief voor de definitie van de World Health Organization (WHO).

1.2 Proces

In 2017 is de gemeenteraad geïnformeerd over de aanpak om tot dit gezondheidsbeleid te komen, is inzicht gegeven in de gezondheidssituatie van Meierijstad en zijn deze inzichten getoetst. Tenslotte was er de gelegenheid om input te leveren. Ook hebben we op 28 november 2017 een bijeenkomst met professionals georganiseerd. De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn verwerkt in bijlage 1 en zijn als input gebruikt voor het beleid. In april 2018 is er nogmaals een bijeenkomst voor professionals georganiseerd, om de visie en speerpunten te toetsen en daarnaast een start te maken met de uitvoering, deze uitkomsten zijn weergegeven in bijlage 3.

Inwoners uit Meierijstad betrekken we op diverse manieren. Enerzijds via onze partners, zoals de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en Meierijstad Gezond Sportief (MGS). Via de vaste communicatiekanalen van Meierijstad informeren en betrekken we de inwoners ook om een bijdrage te leveren aan (de uitvoering van) het gezondheidsbeleid.

Intern dagen we collega's uit om vanuit de verschillende beleidsterreinen bij te dragen aan het verbeteren van een vitaal Meierijstad en de gezondheid van onze inwoners. Zo is sport bij uitstek een middel om de gezondheid te verbeteren. Denk daarnaast aan de aanleg van snelfietsroutes en het onderwijs die via de methodiek 'de gezonde school' veel aandacht schenkt aan gezondheid. Bij fysieke leefbaarheid zijn thema's als duurzaamheid rondom woningbouw en vervoer heel belangrijk als het gaat om gezondheidsbeleving. En niet te vergeten kunst en cultuur in het licht van zinvolle vrijetijdsbesteding en groen- en speelmogelijkheden in de omgeving welke bewegen stimuleren.

2- WETTEN EN KADERS

2.1 Wet publieke gezondheid (Wpg)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) vormt het belangrijkste wettelijke kader voor gezondheidsbeleid. In de Wpg is vastgelegd dat gemeenten samen met het Rijk verantwoordelijk zijn voor de publieke gezondheid. De Wpg beschrijft gezondheid beschermende en bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke risicogroepen.
Volgens de Wpg moet elke gemeente vierjaarlijks een lokale nota gezondheidsbeleid vaststellen, waarin een aantal lokale speerpunten wordt verankerd (art. 13 Wpg). Met de vaststelling van deze nota geeft de gemeenteraad invulling aan de kaders, speerpunten en de wijze van uitvoering van het lokale invulling.

Sinds 2015 hebben gemeenten meer verantwoordelijkheden en taken op het gebied van de Wmo, jeugd en participatie. Hierdoor is de gemeentelijke rol op het gebied van gezondheid verbreed en zijn de mogelijkheden tot een integrale aanpak vergroot. Vanuit de visie op positieve gezondheid willen we samen met onze partners invulling geven aan deze integrale aanpak.

2.2 Landelijke nota gezondheidsbeleid

Voortbouwend op de lokale nota "Gezondheid dichtbij" (2011) verscheen in december 2015 een kamerbrief over de landelijke nota gezondheidsbeleid (2016 - 2019). In deze kamerbrief is opgenomen dat er geen nieuw landelijk beleid wordt opgesteld, maar dat de uitgangspunten en doelstellingen uit de nota "Gezondheid dichtbij" van kracht blijven. De doelstellingen van het landelijk gezondheidsbeleid worden daarmee gecontinueerd.
De belangrijkste uitgangspunten uit de landelijke nota zijn:

- Gezondheid bevorderen via een integrale aanpak
- Focus richten op preventie in de gezondheidszorg
- Gezondheidsbescherming versterken en op peil houden
- Stabiliseren of verkleinen gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden

Binnen twee jaar na de landelijke nota moet de lokale nota gezondheidsbeleid vastgesteld worden, op basis van de prioriteiten en aanknopingspunten in de landelijke nota en het lokaal beeld van de gezondheid. In Meierijstad maakt de lokale nota onderdeel uit van de harmonisatie van beleid.

2.3 Regeerakkoord

- Het kabinet stelt 170 miljoen euro beschikbaar voor preventie en gezondheidsbevordering en wil met alle relevante partijen, waaronder gemeenten, een nationaal preventieakkoord sluiten. De focus van het akkoord ligt op het terugdringen van roken en overgewicht.
- Het kabinet stelt dat zorg iedereen aangaat en dat nieuwe hervormingen niet nodig zijn, wel verbeteringen. In het kader van de preventiebevordering en gezondheidszorg wil het kabinet problematisch alcoholgebruik aanpakken.

Stand van zaken (mei 2018):
De drie thema's uit het nationaal preventie akkoord zijn roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Rondom deze thema's zijn er drie thematafels geformeerd. Deze thematafels krijgen de opdracht om voor oktober 2018 ambitieuze, concrete doelen en maatregelen voor 2020 te formuleren. De voorzet die is gegeven zijn

- Een rookvrije generatie;
- Stijging van gezond gewicht bij jeugd en een daling van obesitas bij volwassenen;
- Terugdringen problematisch alcoholgebruik en gebruik onder jongeren en zwangeren.

Het nationaal preventieakkoord komt terug in het Nationaal Programma Preventie (NPP). De NPP richt zich naast de drie thema's uit het nationaal preventieakkoord ook op het verminderen van diabetes-2, depressie en meer bewegen.
Om concrete resultaten te bereiken wordt er instrumentarium op drie sporen ingezet:

- Wet- en regelgeving;
- Stimuleringsprogramma's van het Rijk en gemeenten;
- Het programma 'Alles is gezondheid...'.
  De maatschappelijke beweging 'Alles is gezondheid...' is meer en meer een netwerk organisatie geworden die initiatieven faciliteert en verbindt die Nederland gezonder en vitaler maken.

Het is nog onduidelijkheid op welke wijze de 170 miljoen euro wordt ingezet en of gemeenten daar een X bedrag van krijgen of dat het op een andere wijze wordt besteed.

2.4 Provinciaal beleid

De Provincie Brabant heeft in 2015 onderzoek gedaan naar de inhoud en integraliteit van gemeentelijke nota's gezondheidsbeleid. Hier is een aantal aanbevelingen uitgekomen.

- Gemeenten moeten meer aandacht besteden aan de uitvoering van alle wettelijke taken.
- Maak meer gebruik van gezondheidsprofielen en data op plaats- en wijkniveau.
- Betrek burgers al in een vroeg stadium bij de totstandkoming van het lokale
- gezondheidsbeleid.
- De gemeente kan de taken van de GGD beter specificeren in de nota.
- De landelijke nota gezondheidsbeleid dient integraal beleid en omgevingsfactoren te benadrukken. Het landelijke beleid van de minister van VWS is richtinggevend voor het lokale beleid. Het helpt als daarin aandacht wordt gevraagd voor een integrale aanpak en te benadrukken dat ook omgevingsfactoren, zoals veehouderij, industrie en verkeer belangrijk zijn voor gezondheid.
- Gemeenten kunnen beter samenwerken in hun eigen organisatie.

Deze aanbevelingen zijn meegenomen bij de totstandkoming van deze nota en worden tevens gebruikt bij het nog op te stellen uitvoeringsplan. De invloed van omgevingsfactoren komt veelal ook terug in het beleid rondom gebiedsontwikkeling (denk aan bijvoorbeeld groen, water, lucht, geluid, zoönose).

2.5 Lokaal beleid

Programmalijn gezondheid

In de Mijlpanen van Meierijstad zijn vijf thema's leidend voor alle beleidsterreinen:

- o Participatie
- o Leefbaarheid
- o Innovatie
- o Duurzaamheid
- o Gezondheid

Deze vijf thema's zijn leidende principes voor het handelen van alle betrokken partners van Meierijstad. Het is een invulling vanuit een brede benadering en toch op verschillende situaties toepasbaar. Met als resultaat meerwaarde en meer kansen voor de samenleving. Uitgangspunt bij het thema gezondheid is dat we een veerkrachtige leefomgeving met specifieke aandacht voor een gezonde leefstijl voor onze inwoners stimuleren. De invulling hiervan krijgt een plek in de nog nader uit te werken programmalijn gezondheid.

GIDS Gemeente

Meierijstad is een zogenoemde GIDS gemeente, Gezond In De Stad. In bijlage 4 is beschreven wat een GIDS gemeente zijn inhoudt.

Samenwerking andere beleidsterreinen

Gezondheidsbeleid heeft raakvlakken met diverse beleidsterreinen, zoals jeugdbeleid, Wmo-beleid, veiligheid (kwetsbare doelgroepen, valpreventie, veilig gebruik geneesmiddelen), verslavingsbeleid, het evenementenbeleid (hoe draagt een evenement bij aan de gezondheid van inwoners, o.a. ontmoeting), preventief jeugdbeleid en sportbeleid. Voor al deze beleidsterreinen geldt dat een gezonde leefstijl bijdraagt aan participatie. Andersom wordt de kans op een betere gezondheid vergroot door het volgen van een opleiding en het verrichten van betaald of vrijwilligerswerk. Terwijl sociale uitsluiting en armoede de kans op een goede gezondheid juist weer verkleinen. Het concept sportbeleid is een mooi voorbeeld van hoe het thema gezondheid geïntegreerd wordt binnen andere beleidsterreinen. Via de programmalijn gezondheid willen we de samenwerking met de andere beleidsterreinen nog nader uitwerken.
De fysieke leefomgeving speelt een grote rol bij de gezondheid(beleving) van inwoners. Lucht, bodem, water, groen, verkeer, geur, geluid etc. Ook deze beleidsterreinen worden betrokken bij het gezondheidsbeleid.

Omgevingswet / omgevingsvisie

Naar alle waarschijnlijkheid treedt in 2021 de Omgevingswet in werking. Op basis van deze wet zijn gemeenten, in plaats van de provincie, als eerste verantwoordelijk voor de visie op de fysieke leefomgeving. Gemeenten worden verplicht een omgevingsvisie op te stellen, waarvan ook gezondheidsaspecten in de leefomgeving onderdeel kunnen zijn. De omgevingswet biedt kansen om de samenhang tussen gezondheid, milieu, veiligheid en ruimtelijke ordening te vergroten. In hoofdstuk 4 worden ook enkele speerpunten benoemd die te maken hebben met de 'omgeving'.

Drank- en Horecawet

Per 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet aangepast op twee punten, het verhogen van de leeftijd van 16 naar 18 en daarnaast de verplichting voor gemeenten om een Preventie- en Handhavingsplan op te stellen. Wat betreft dat laatste punt schrijft artikel 43a van de Drank- en Horecawet voor:

1. De gemeenteraad stelt uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van dit artikel voor de eerste maal een preventie- en handhavingsplan alcohol vast. Vervolgens wordt dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid, vastgesteld. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.
3. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wpg;
c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

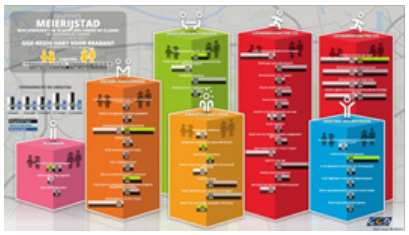
De drie voormalige gemeenten Schijndel, Veghel en Sint-Oedenrode hebben hier afzonderlijk gehoor aan gegeven. In 2018 wordt, gelet op de harmonisatie van beleid, nog invulling gegeven aan één Preventie- en Handhavingsplan.

3- GEZONDHEIDSPROFIEL MEIERIJSTAD

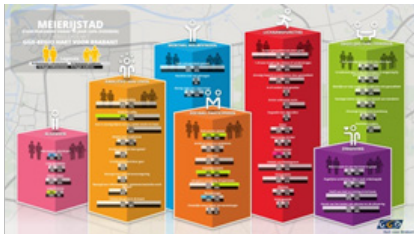
Om de speerpunten van het gezondheidsbeleid te bepalen, is het van belang inzicht te hebben in de gezondheidssituatie in Meierijstad. Hoe gezond zijn de inwoners van de gemeente, welke thema's vallen op en zijn er duidelijke verschillen tussen groepen of wijken?

3.1 De gemeenteschetsen van Meierijstad

De GGD voert elke vier jaar bij verschillende doelgroepen gezondheidsonderzoeken uit. De resultaten van deze onderzoeken zijn samengevat in gemeenteschetsen. Zie afbeelding 3.1 voor de gezondheidsprofielen van de gemeente Meierijstad. Afbeelding 3.1a geeft het gezondheidsprofiel van de doelgroepen kinderen en jongeren en afbeelding 3.1b geeft het gezondheidsprofiel van de doelgroepen volwassenen en ouderen.

gezondheidsprofielen Meierijstad kinderen (0-12 jaar) en jongeren (12-19 jaar)

gezondheidsprofielen Meierijstad volwassenen (19-65 jaar) en ouderen (65 jaar en ouder)

NB: In bijlage 2 staat een vergrote weergave van de gemeenteschetsen met daarbij een uitgebreide leesinstructie. Meer informatie over de cijfers in Meierijstad zijn te vinden op de Brabantscan: www.brabantscan.nl.

3.2 Gezondheid in Meierijstad volgens de pijlers van Positieve Gezondheid

De door de GGD verzamelde gezondheidsinformatie geeft een goed beeld van de gezondheid van de inwoners van Meierijstad en geeft aanknopingspunten voor het nieuwe gezondheidsbeleid. Hieronder wordt per pijler van positieve gezondheid een beeld geschetst van de huidige gezondheidssituatie van de inwoners van Meierijstad. Daarbij worden de meest opvallende cijfers genoemd. Voor meer cijfers verwijzen we naar de Brabantscan.
De verschillende doelgroepen die we hieronder beschrijven zijn:

Kinderen:
0 tot 12 jaar

Jongeren:
12 tot 19 jaar

Volwassenen:
19 - 65 jaar

Ouderen:
65 jaar en ouder

3.2.1 Lichaamsfuncties

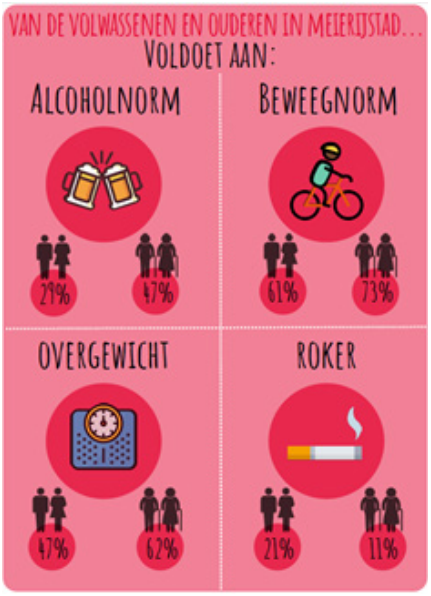
Bij de pijler lichaamsfuncties gaat het onder anderen om je gezond voelen, fit zijn, fysieke klachten en pijn, slapen, eten, conditie en bewegen.

Volwassenen en ouderen

Van de volwassen inwoners van Meierijstad ervaart 81% zijn of haar eigen gezondheid als (zeer) goed. Bij de ouderen is dat 63%. De helft van alle ouderen in Meierijstad voelt zich (ernstig) beperkt in zijn of haar activiteiten door zijn of haar gezondheid.
Het is bij de pijler lichaamsfuncties interessant om naar de leefstijl van de inwoners van Meierijstad te kijken.

Alcohol

De alcoholnorm is géén of maximaal 1 glas alcohol per dag. Van de ouderen voldoet de helft aan deze norm. Bij de volwassenen is het minder goed gesteld; daar drinkt 71% van de mensen te veel volgens de alcoholnorm en dit is bovendien opvallend hoger dan in de regio Hart voor Brabant. Van de volwassenen is 15% daarbij zware drinker (mannen minstens 1x per week 6 of meer glazen per dag, vrouwen minstens 1x per week 4 glazen of meer per dag) en ook dit is significant hoger dan in de regio Hart voor Brabant (12%).

Overgewicht en bewegen

Een ruime meerderheid van de volwassenen en ouderen in Meierijstad heeft overgewicht. Onder de oudere inwoners is er meer overgewicht dan onder de volwassenen. Wel voldoen meer ouderen dan volwassenen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (norm voor volwassenen en ouderen bij afname van de gezondheidsmonitor in 2016: minstens vijf dagen per week een half uur matig intensief lichamelijk actief zijn).

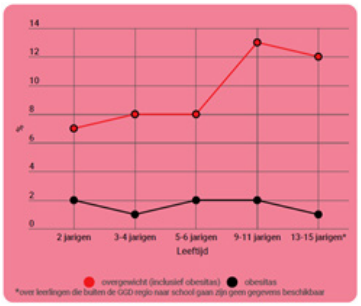
Roken

In Meierijstad rookt 21% van de volwassenen en 11% van de ouderen. Dit wijkt niet af van regionale of landelijke cijfers.

Kinderen en jongeren

Overgewicht

Overgewicht begint al op jonge leeftijd en het aantal kinderen met overgewicht neemt toe met de leeftijd. In de groep 9 tot 11-jarigen zitten de meeste kinderen met overgewicht. Daarna neemt het aantal kinderen met overgewicht weer licht af.

Bewegen en voeding

In de gemeente Meierijstad voldoet iets minder dan een derde van de jongeren aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (norm voor kinderen en jongeren: 7 dagen per week minimaal 1 uur per dag sporten en/of bewegen). Er zijn opvallende verschillen tussen de wijken: in Nijnsel voldoet 45% van de jongeren aan de beweegnorm en in Schijndel-Centrum 18%. Verder is het opvallend dat in Boskant/Olland relatief veel jongeren nooit in hun vrije tijd sporten (18% ten opzichte van 8% in Meierijstad).

Een groot aantal kinderen en jongeren eet 5 of meer keer per week groente. Regelmatig fruit eten neemt sterk af bij het ouder worden: waar 93% van de kinderen nog 5 keer of meer per week fruit eet, daalt dat percentage bij jongeren naar 47%. De meeste kinderen en jongeren in Meierijstad ontbijten minimaal 5 dagen per week.

Alcohol

Ruim een derde van de jongeren in Meierijstad heeft in de afgelopen 4 weken alcohol gedronken. Dit wijkt niet af van de regio Hart voor Brabant en Nederland. De meeste jongeren drinken thuis met anderen (25%) of bij anderen thuis (31%). In Schijndel valt het alcoholgebruik extra op: daar drinken meer jongeren thuis met anderen of bij anderen thuis. Ook komen de jongeren in Schijndel vaker via ouders aan alcohol (17% in Schijndel en 22% in Schijndel-Centrum ten opzichte van 13% in Meierijstad en 10% in de regio Hart voor Brabant).

3.2.2 Mentaal welbevinden

Mentaal welbevinden gaat om het gevoel van controle, je kunnen concentreren en dingen kunnen onthouden, vrolijk zijn en jezelf accepteren.

Van de volwassen inwoners van Meierijstad voelt 85% zich psychisch gezond. Daarbij zijn er opvallende verschillen tussen de wijken: in bijvoorbeeld Wijbosch voelt 94% zich psychisch gezond en in Schijndel-Oost 75%.

In Meierijstad ervaren de oudere inwoners minder eigen regie dan de oudere inwoners van de rest van Nederland (82% en 85% resp.). Ook voor wat betreft de eigen regie van ouderen zijn er grote verschillen tussen de wijken: In Schijndel-West is de eigen regie hoog (90%). In Veghel-West is de eigen regie met 76% veel lager.

3.2.3 Zingeving

Bij zingeving gaat het om zinvol leven, levenslust, idealen willen bereiken, vertrouwen hebben, dankbaarheid, accepteren en blijven leren.

8% Van de volwassenen en 18% van de ouderen in Meierijstad is niet in staat om zin aan het leven te geven. Er zijn daarbij geen duidelijke verschillen tussen de wijken. 68% Van de volwassenen en 59% van de ouderen heeft een doel en richting in het leven. In Schijndel-Centrum hebben opvallend meer volwassenen een doel en richting in hun leven (80%).

3.2.4 Dagelijks functioneren

Bij het dagelijks functioneren gaat het om zorgen voor jezelf, kennis van gezondheid, omgaan met tijd en geld, kunnen werken en om hulp kunnen vragen.

Bij het dagelijks functioneren vallen met name de kwetsbare ouderen op. Een kwart van de ouderen in Meierijstad is kwetsbaar. Het gaat dan om de lichamelijke, psychische en sociale kwetsbaarheid. Deze kwetsbaarheid beïnvloedt het dagelijkse functioneren van de oudere inwoners. Het aandeel kwetsbare ouderen in Meierijstad wijkt niet af van die in de regio Hart voor Brabant. Een kwart van de ouderen geeft ook aan het moeilijk te vinden om bij problemen met de gezondheid om hulp te vragen.

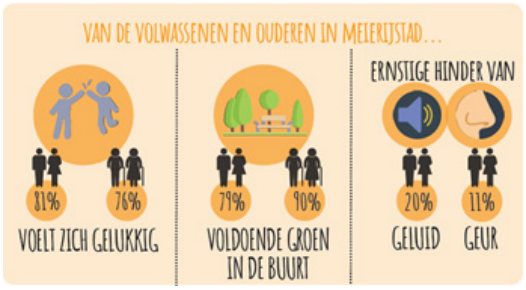
3.2.5 Kwaliteit van leven

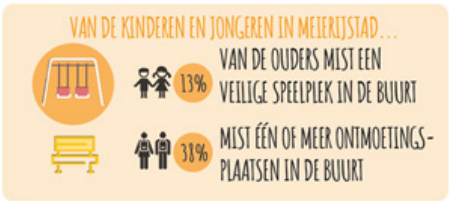
Kwaliteit van leven gaat om gelukkig zijn, genieten en lekker in je vel zitten. Maar ook om je veilig voelen, hoe je woont en of je kunt rondkomen met je geld.

Volwassenen en ouderen

Een ruime meerderheid van de volwassenen en ouderen in Meierijstad voelt zich gelukkig. Toch voelt 19% van de volwassenen en een kwart van de ouderen zich niet zo gelukkig. Bij de volwassenen zijn er duidelijke verschillen tussen de wijken: in Schijndel-Centrum en Boskant/Olland voelen relatief meer mensen zich gelukkig en in Schijndel-Oost veel minder.
Ook voor wat betreft leefbaarheid in de buurt zijn er verschillen tussen de wijken en springt Boskant/Olland er positief uit. Daar vindt bijvoorbeeld 96% van de ouderen hun buurt een aantrekkelijke plek om te bewegen (ten opzichte van 86% in Meierijstad). In Schijndel-West is dat percentage met 77% veel lager. En bijna alle ouderen in Boskant/Olland (99%) vinden dat er voldoende groen is in de buurt. In Veghel-West is dat 83% wat significant lager is dan de 90% in Meierijstad.

In Meierijstad ondervinden sommige inwoners hinder van geluid en geur, maar het totale percentage voor Meierijstad wijkt niet af van regionale of landelijke cijfers. In Nijnsel ondervinden de volwassen inwoners veel meer geur- en geluidshinder dan in de rest van de gemeente Meierijstad en maken zij zich meer zorgen over de invloed van de omgeving op hun gezondheid. De geluidshinder en bezorgdheid van de invloed van de omgeving op de gezondheid zijn in Schijndel-Centrum juist opvallend laag.

Kinderen en jongeren

Opvallende cijfers op het gebied van kwaliteit van leven voor de jongere inwoners van Meierijstad zijn met name die over veilige speelplekken voor kinderen en ontmoetingsplaatsen voor jongeren.

3.2.6 Meedoen

De pijler meedoen gaat onder andere over sociale contacten, steun van anderen, erbij horen, samen leuke dingen doen en interesse in de maatschappij.

Volwassenen en ouderen

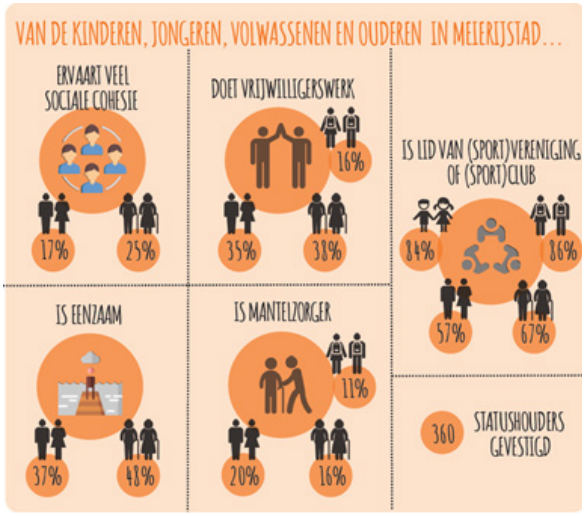
In de gemeente Meierijstad is de sociale participatie van de volwassenen en ouderen hoger dan die in de regio Hart voor Brabant. Zo is een ruime meerderheid lid van een (sport)vereniging of (sport)club en doet meer dan een derde vrijwilligerswerk. Het percentage volwassenen en ouderen dat vrijwilligerswerk verricht, is de laatste jaren toegenomen.

Maar er is ook eenzaamheid. De helft van de ouderen ervaart eenzaamheid, waarvan 45% sociale eenzaamheid en 33% emotionele eenzaamheid.

In de gemeente Meierijstad is het percentage volwassenen dat intensief mantelzorg verleent (al minstens 3 maanden of 8 uur of meer per week) hoger dan in de rest van de regio Hart voor Brabant (20% resp. 16%). Ook hierbij geldt een duidelijk toename sinds 2009.

De statushouders zijn een aandachtsgroep waar het om gezondheid en meedoen gaat. In totaal hebben zich tussen januari 2015 en juli 2017 360 statushouders gevestigd in Meierijstad, waarvan de grootste groep jonge Syriërs en daarna jonge Eritreeërs zijn. Onder hen zijn veel laagopgeleiden en analfabeten.

Ouderen ervaren meer sociale cohesie in de eigen buurt dan volwassenen. Er zijn daarbij verschillen tussen de wijken. In Schijndel-West en Schijndel-Oost ervaren de inwoners minder sociale cohesie dan in de gemeente Meierijstad. Daarnaast vindt 63% van de ouderen in Schijndel-Oost dat er voldoende ontmoetingsplekken zijn; in Boskant/Olland is dat percentage 86% (Meierijstad 78%).

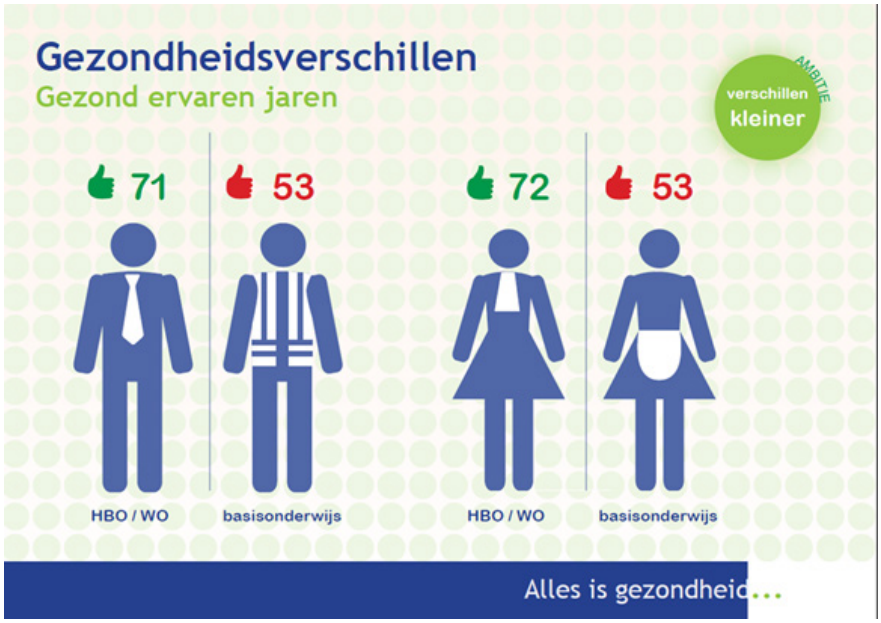

4- VISIE EN SPEERPUNTEN

4.1 Visie

Gezondheid is een van de vijf centrale thema's uit de Mijlpalen voor Meierijstad. De gezondheidsmonitor van de GGD geeft inzicht in de gezondheidsverschillen binnen Meierijstad. Uit onderzoek blijk dat de gezondheid en de ervaren gezondheid onder respectievelijk hoger- en lager opgeleiden groot is. Hier moeten we met de uitvoering van het beleid rekening mee houden. Het uitgangspunt daarbij is steeds dat de **achterstanden verkleind** worden.
Als gemeente richten we ons voornamelijk op collectieve preventie. De professionals in het veld vervullen de één op één rol met inwoners die het nodig hebben.

Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.

Zoals in de inleiding beschreven is, gaan we uit van **positieve gezondheid.**

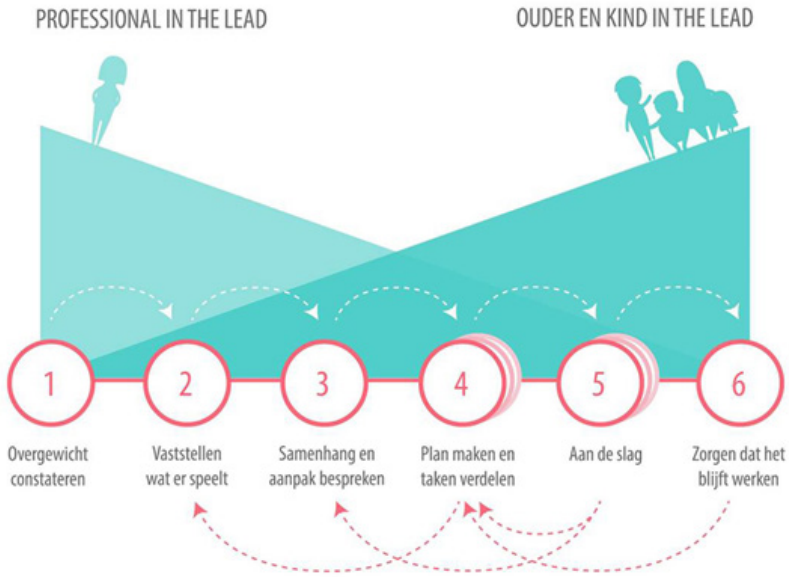
4.2 Gedrag

De sleutel tot het verkleinen van gezondheidsachterstanden tussen inwoners is gedragsverandering. En dan specifiek gedragsverandering op een duurzame en structurele manier. Daarbij speelt intrinsieke motivatie een grote rol. Voorkomen moet worden dat er losse initiatieven worden opgepakt. Verandering van leefstijl vergt een lange adem. De bron van het gedrag moet aangepakt worden. Ook de omgeving van het individu speelt een grote rol bij de gedragsverandering. Hierin zit een duidelijke koppeling met de ketenaanpak. Daarbij moeten we kijken vanuit de systeembenadering, de mens in zijn totaliteit.

Ketenaanpak

Een landelijk werkend model is de ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas. Dit model biedt praktische oplossingen voor knelpunten binnen de begeleiding van kinderen met een te hoog gewicht. Het belangrijkste aspect van de ketenaanpak is het creëren van een goed werkbare samenwerking tussen een breed scala aan professionals uit het sociale én zorgdomein. Daarmee vraagt de ketenaanpak om een andere kijk op de multidisciplinaire samenwerking. Het is de taak van de betrokken professionals om nadrukkelijk te kijken naar de omstandigheden waarin kind en gezin verkeren. Deze omstandigheden kunnen er aan bijdragen dat een ogenschijnlijk praktisch/simpel probleem een veel diepere oorzaak heeft. Om de samenwerking tussen professionals optimaal te laten verlopen ontstaat er de rol van de centrale zorgverlener.

De uitgangspunten van de ketenaanpak voor overgewicht en obesitas kan ook gebruikt worden bij de uitvoering van andere speerpunten in dit gezondheidsbeleid.

4.3 Speerpunten

Op basis van de sessies met inwoners en professionals, het landelijk en regionaal beleid en de uitgangspunten van Meierijstad hebben we een aantal speerpunten geformuleerd waar we ons in de komende jaren op gaan focussen. Het uitgangspunt bij de uitvoering van de speerpunten is het verkleinen van gezondheidsverschillen tussen inwoners. Daarbij wordt er gekeken naar wat wel en niet werkt bij verschillende doelgroepen en in hoeverre de aanpak een gedragsverandering ingang zet en borgt. Per doelgroep kan een andere (werkende) aanpak nodig zijn.

Vanuit positieve gezondheid vragen met name de pijlers lichaamsfuncties (leefstijl), mentaal welbevinden en kwaliteit van leven (omgeving) aandacht. Andere pijlers geven vooralsnog geen aanleiding om als speerpunten te benoemen. Mochten zich omstandigheden voordoen waar- door andere signalen zichtbaar worden of initiatieven ontstaan die aandacht behoeven dan kan daar op dat moment op gereageerd worden. Op andere pijlers gebeurt ook al heel veel. Denk daarbij aan het stimuleren van kunst en cultuur, wat een bijdrage levert aan de pijler 'zingeving'. Of het stimuleren van inwoners naar (betaald) werk (pijlers 'dagelijks functioneren' en 'sociaal maatschappelijk functioneren'. Aanvullend daarop kunnen we stellen dat de pijlers onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Acties in de ene pijler kunnen direct invloed hebben op de uitkomsten van de andere pijlers.

Lichaamsfuncties / Leefstijl / Gedrag

Deze pijler hebben we opgedeeld in twee categorieën, te weten jongeren (0-18) en daarnaast volwassenen (19-65) en ouderen (65+).

Jongeren (0-18)

Gezond gewicht, gezonde voeding en bewegen

- Stimuleren gezond gewicht, gezonde voeding en meer bewegen
- Versterken JOGG aanpak binnen Meierijstad
- Versterken ketenaanpak

Alcohol

- Geen alcohol onder de 18
- Versterken ketenaanpak vroegsignalering
- Verbinding preventie en handhaving

Drugs

- Versterken ketenaanpak vroegsignalering
- Deelname bovenregionaal drugs de-normaliseringsproject

Seksualiteit

- Bewustwording creëren
- Tegengaan grensoverschrijdend gedrag

Mediawijsheid

- Vroegsignalering en aanpak gameverslaving
- Invloed van social media

Volwassenen (19-65) / Ouderen (65 +)

Gezond gewicht, gezonde voeding en bewegen

- Stimuleren van gezond gewicht, gezonde voeding en meer bewegen

Alcohol

- Tegengaan problematisch alcoholgebruik / verslaving

De speerpunten worden nog nader uitgewerkt in het nog op te stellen uitvoeringsplan gezondheid.

Mentaal welbevinden

Eenzaamheid[1]

Psycho sociaal welbevinden / overbelasting / stress

- Bewustwording creëren
- Vroegtijdig signaleren

Ondersteuning (jonge) mantelzorgers

- De aanpak van dit speerpunt wordt uitgewerkt binnen het mantelzorgbeleid.

De speerpunten worden nog nader uitgewerkt in het nog op te stellen uitvoeringsplan gezondheid.

[1] Eenzaamheid is je niet verbonden voelen. Je ervaart een gemis aan een hechte, emotionele band met anderen. Of je hebt minder contact met andere mensen dan je wenst. Eenzaamheid gaat gepaard met kenmerken als negatieve gevoelens van leegte, verdriet, angst en zinloosheid en met lichamelijke of psychische klachten. Eenzaamheid is een persoonlijke ervaring. Bron: www.eenzaam.nl

Kwaliteit van leven / Omgeving

Buurt aantrekkelijk maken om te bewegen

Voldoende ontmoetingsplekken voor sociale cohesie

Zorgen voor gezonde lucht (aandacht voor zoönose (intensieve veehouderij))

Reduceren van geur- en geluidsoverlast

De speerpunten uit de pijler 'kwaliteit van leven / Omgeving' krijgen aandacht binnen de werkateliers gebiedsontwikkeling / planologie / duurzaamheid en binnen de programmalijn gezondheid.

4.4 Aansluiting landelijke speerpunten

Met een aantal lokale speerpunten sluiten we aan bij landelijke speerpunten. Ook Meierijstad zet in op preventie, wat aansluit bij het nationaal preventieakkoord en het Nationaal Programma Preventie dat in de maak is.

Een gezond gewicht en alcohol zijn thema's die we lokaal op gaan pakken. Aan het onderwerp roken wordt landelijk al veel aandacht besteed. In dit geval maken we de afweging om aan te haken en mee te liften op landelijke campagnes, maar we maken er geen lokaal speerpunt van.

5- BELEID NAAR UITVOERING

5.1 Rol gemeente

De rol van de gemeente is, naast de wettelijke taken: de samenleving en stakeholders verleiden tot gezond gedrag, gezonde keuzes en een vitale leefstijl. Daarnaast willen we de verbinding leggen tussen eerstelijnszorg, welzijnsorganisaties en de sociale wijkteams én komen tot een gerichte aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Meierijstad. Dit doen we niet alleen, onze partners hebben hier een cruciale rol in.
Daarnaast speelt de gemeente een belangrijke rol in het stellen van kaders voor een gezonde leefomgeving. Dit wordt nader geconcretiseerd in het beleid van diverse beleidsterreinen.

5.2 Rol partners

We zien een grote rol weggelegd voor onze partners bij het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen inwoners.

- GGD, ontvangt een bijdrage per inwoner waarmee zij invulling geven aan de wettelijke taken op het gebied van het beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoner. Daarnaast worden door de gemeente bij de GGD lokaal accent uren ingekocht waarmee de gemeente, naast de wettelijke taken, keuzevrijheid heeft om in te zetten op aanvullende diensten voor de jeugdgezondheidszorg en de collectieve gezondheidsbevordering/preventie, waaronder inzet van de GGD bij de JOGG-aanpak. Met de GGD worden afspraken gemaakt over hun bijdrage aan de speerpunten die in het gezondheidsbeleid worden vastgesteld.
- Meierijstad Gezond Sportief (MGS)
- Stichting MGS geeft inhoud aan JOGG, Jongeren op Gezond Gewicht. MGS is het samenwerkingsverband voor het bevorderen van een gezonde leefstijl in de gemeente Meierijstad. Samen met verenigingen, basisscholen, voortgezet onderwijs, kinderopvang, overheid, bedrijfsleven en inwoners wordt gewerkt aan het bevorderen van een gezond eet- en beweeggedrag voor de inwoners in Meierijstad. Vanuit de stichting worden verschillende activiteiten en projecten opgezet. De sportcoaches ondersteunen, organiseren en voeren de diverse projecten uit.
- Meierijstad Gezond Sportief draagt daarnaast zorg voor uitvoering van het JOGG- programma . Een van de belangrijkste pijlers is de verbinding tussen preventie en zorg, en de ketenaanpak overgewicht.
- Lokale partijen die bijdragen aan het gezondheidsbeleid en die hiervoor een specifieke subsidie ontvangen (bv EHBO/AED)
- WMO / jeugd gecontracteerde partijen, zij spelen een belangrijke rol in de ondersteuning aan jeugdigen en volwassenen en ouderen op het gebied van onder andere dagelijks functioneren en sociaal maatschappelijk participeren. Een groot aantal partijen werkt ook al volgens de uitgangspunten van positieve gezondheid.
- Welzijn, de diensten en activiteiten van de welzijnsinstellingen en maatschappelijke partners dragen bij aan het welbevinden van onze inwoners. Welbevinden is een van de pijlers van positieve gezondheid.
- Onderwijs en Kinderopvang, via de inwonerbijdrage geeft de GGD invulling aan de Gezonde School. Dit is een effectieve manier om de gezondheid van kinderen te bevorderen. Dit doen zij door de school en kinderopvang inzicht te geven in gezondheid en vervolgens op basis van dit inzicht en de vraag (leefstijl)activiteiten in te zetten op het gebied van bijvoorbeeld voeding, beweging, alcohol en seksualiteit.
- Sport, een van de speerpunten van het concept sportbeleid is dat sportvoorzieningen voor iedereen toegankelijk moeten zijn. Sporten draagt bij aan meerdere pijlers van positieve gezondheid. Sportclubs zijn ook belangrijke partners op het gebied van gezondheid.
- Huisartsen
- Ziekenhuizen
- Eerstelijnszorg aanbieders / private partijen
- Zorgverzekeraars
- Partijen die actief zijn ten aanzien van de omgeving in relatie tot schone lucht / geur / geluid.
- Platform Ondernemend Meierijstad (als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven)
- ZLTO
- Waterschap
- Natuur- en milieu organisaties

5.3 Samenwerking gemeente en partners

Een groot aantal uitkomsten van de bijeenkomst met professionals op 28 november 2017 duidt niet zozeer op bepaalde speerpunten, maar meer op afstemming en samenwerking. Voorbeelden daarvan zijn

- Implementeren van het nieuwe denken bij collega's
- Meer naar de mens kijken dan de regels
- Samenwerking optimaliseren
- Nieuw platform oprichten
- Duidelijke sociale kaart opstellen
- Duidelijke route naar de gemeente

Naar aanleiding van deze input willen we samen met onze partners een netwerk positieve gezondheid creëren waarbij we gebruik maken van de expertise van de professionals en inwoners van onze gemeente om de samenwerking te optimaliseren en meer zicht te hebben op wat partijen uitvoeren in onze gemeente. Door te bouwen aan één netwerk zorgen we ervoor dat een ieder op dezelfde manier naar gezondheid kijkt. Ook gaan we kijken of de ketenaanpak breder uitgerold kan worden binnen het netwerk. Een andere waardevolle aanvulling is het voeren van overleg met een klankbordgroep bestaande uit eerstelijns zorg professionals.

5.4 Uitvoering

Uitgangspunt bij het uitvoeren van het gezondheidsbeleid is dat we gezondheidsverschillen willen verkleinen. Vanuit het rijk krijgen we beperkte middelen vanuit het GIDS (Gezond In De Stad) programma. De GIDS methode geeft aan hoe je op een geïntegreerde manier uitvoering kan geven aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen binnen je gemeente. Deze aanpak staat beschreven in bijlage 4. Een van de onderdelen van de GIDS aanpak is het krijgen van inzicht. De Brabantscan helpt ons inzicht te krijgen in de achterstanden en waar (extra) aanpak nodig is.

Bepaalde doelgroepen krijgen waar nodig meer aandacht. Deze aanpak draagt er ook aan bij dat gezondheidsverschillen tussen inwoners worden verkleind. Het uitvoeringsplan wordt in 2018 opgesteld. Hierin formuleren we concrete doelen.

5.5 Goede voorbeelden

In de voormalige gemeenten Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode zijn er diverse gezondheid bevorderende initiatieven die lokaal worden toegepast, maar nog niet in heel Meierijstad. Daarnaast kijken we ook naar best practices uit andere delen van Nederland. Goede voorbeelden van initiatieven die bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen, gaan we binnen onze gehele gemeente implementeren. Daarbij zetten we 'ambassadeurs' in, dit kunnen zowel burgers of organisaties zijn. De ketenaanpak overgewicht is een goed voorbeeld van een aanpak die we lokaal gaan implementeren.

5.6 Communicatie

We communiceren actief over ons gezondheidsbeleid en schenken aandacht aan landelijke / lokale activiteiten die bijdragen aan positieve gezondheid.
Daarbij zetten we social media in om gezondheid op een positieve manier te promoten. Afhankelijk van het initiatief wordt de juiste communicatiestrategie ingezet.

6- FINANCIEEL

Budget en begroting gezondheidsbeleid

De middelen die zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting zijn het kader voor dit beleid. Deze middelen zijn opgenomen in diverse taakvelden van de begroting. Zoals al blijkt uit dit gehele beleidsplan, raakt gezondheid diverse andere beleidsterreinen. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van subsidieregelingen van externe partijen / overheid.

BIJLAGE 1

Uitkomsten bijeenkomst professionals 28-11-2017

Op 28 november heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met de professionals op het gebied van gezondheid uit onze gemeente.

Op basis van het begrip positieve gezondheid is de aanwezige professionals gevraagd om op de zes dimensies aan te geven waar men zich op wil focussen de komende periode. Per dimensie is een aantal uitspraken opgenomen die op deze avond (meerdere keren) naar voren zijn gekomen.

Lichaamsfuncties
- Sjors Sportief / JOGG / Buurtsportcoaches
- Gezonde voeding / water drinken
- Alcohol (en sportverenigingen)
- Vitaliteit medewerkers

Mentaal welbevinden
- Ondersteuning mantelzorgers
- Seksuele voorlichting
- Dementie

Zingeving
- Eenzaamheid
- Vrijwilligerswerk

Kwaliteit van leven
- Mantelzorg
- Voeding

Sociaal maatschappelijk participeren
- Sport voor mensen met een beperking
- Ontmoetingsplekken in de buurt
- Ondersteuning mantelzorgers
- Ondersteuning ouderen op het gebied van welzijn
- Valpreventie
- Eenzaamheid
- Samenwerking tussen professionals
- Jongeren betrekken bij vrijwilligerswerk

Dagelijks functioneren

- Verenigingsleven
- Langer zelfstandig thuis blijven wonen
- Gezonde voeding
- Ondersteuning mantelzorgers

Van de bijeenkomst op 28 november 2017 is onderstaande beeldtekening gemaakt.

BIJLAGE 2

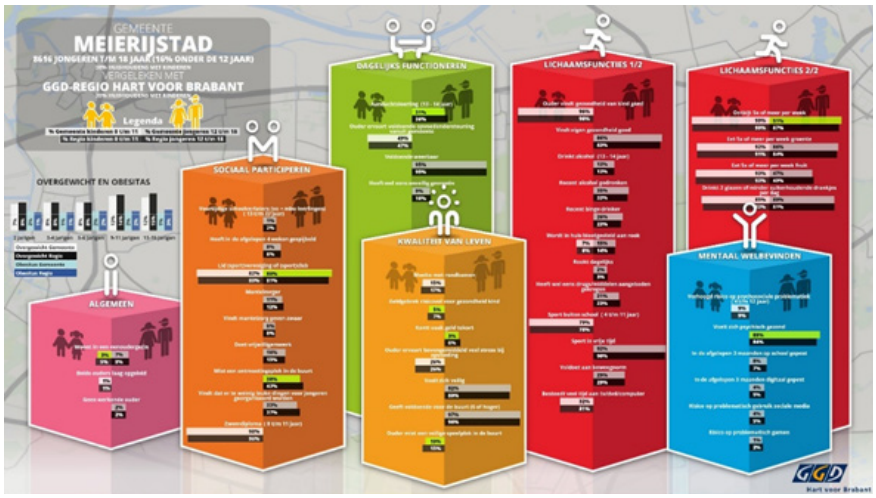
GGD Gezondheidsschetsen

De gemeenteschetsen bevatten een selectie van (voornamelijk) gegevens van de gezondheidsmonitors van de GGD. De gezondheidsmonitors zijn uitgevoerd onder een representatieve steekproef van zelfstandig wonende inwoners van de gemeente. De indicatoren in de schets zijn ingedeeld op basis van de zes pijlers van Positieve Gezondheid.

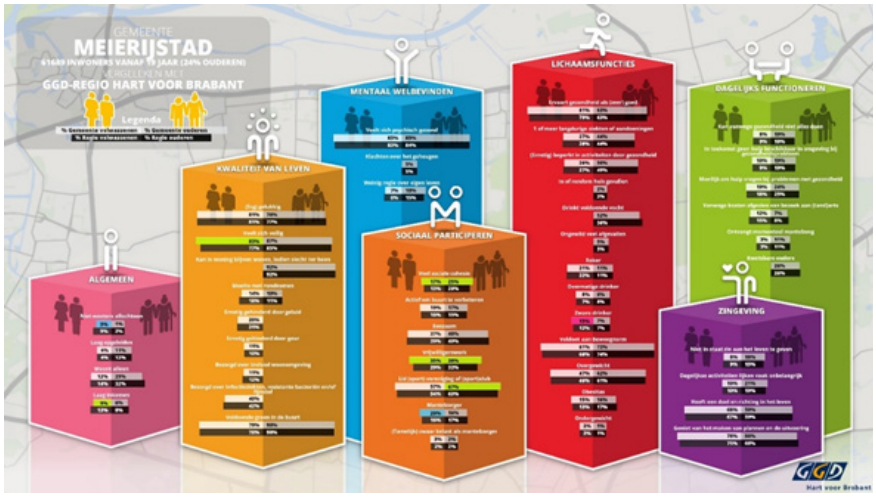
De percentages in de schets geven een schatting van de werkelijke percentages in de bevolking. Een kleur geeft aan dat er een statistisch significant verschil is tussen het percentage in de gemeente en de GGD-regio Hart voor Brabant (d.w.z. niet op toeval berust). Een groene kleur wil zeggen dat de gemeente in de positieve zin significant afwijkt, bijvoorbeeld volwassenen in Meierijstad doen meer vrijwilligerswerk (35%) vergeleken met de volwassenen in de gehele GGD-regio van Hart voor Brabant (29%).

Een roze kleur is juist een negatieve significante afwijking, zoals te zien bij de volwassen zware drinkers (15% in Meierijstad t.o.v. 12% in de gehele GGD-regio). Een blauwe kleur geeft aan dat het percentage significant afwijkt (zoals bij volwassen mantelzorgers), maar dat hier geen definitie positief of negatief aan gehangen wordt.

De kleuren dienen echter alleen als hulpmiddel, maar ook cijfers die niet gekleurd zijn kunnen zeer relevant zijn. Meer informatie over de cijfers in Meierijstad (uitgesplitst naar wijken/dorpen) kan gevonden worden op de Brabantscan (www.brabantscan.nl).

Afbeelding 3.1a: Gemeenteschets kinderen (0-12 jaar) en jongeren (12-19 jaar)

Afbeelding 3.1b: Gemeenteschets volwassenen (19-65 jaar) en ouderen (65 jaar en ouder)

BIJLAGE 3

Uitkomsten participatie van burgers en professionals

- Bijeenkomst 16 april 2018
  Op 16 april 2018 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden over gezondheid. Dit was een vervolg op de bijeenkomst van 28 november 2017. Vooraf is het concept gezondheidsbeleid toegestuurd aan alle genodigden (professionals, raadsleden). Tijdens de bijeenkomst hebben we in 2 rondes informatie opgehaald, waarmee we het concept gezondheidsbeleid hebben verfijnd tot de definitieve versie.

In ronde 1 hebben we in deelgroepen gekeken naar de speerpunten die in het concept beleidsplan benoemd waren en daarnaast is er gebrainstormd over de manier waarop we van beleid naar uitvoering kunnen gaan.

In de tweede ronde zijn er vier initiatieven, ingediend door professionals, behandeld. In deelgroepen is er gekeken op welke wijze deze initiatieven gerealiseerd zouden kunnen worden en wie daaraan welke bijdrage zou kunnen leveren. De vier initiatieven die zijn besproken, zijn:

1. De gezond(st)e kern van Meierijstad
2. Aanpak eenzaamheid in de kern Schijndel
3. Leefstijlcoach
4. Kinderen en overgewicht

- Adviesraad Sociaal Domein, kennisgroep Wmo/Welzijn
  Op 24 april heeft de beleidsmedewerker een korte presentatie gegeven over het concept gezondheidsbeleid en is het inhoudelijke gesprek gevoerd of men zich herkende in de visie en speerpunten en daarnaast of er ideeën waren om van beleid naar uitvoering te gaan. De uitkomsten van dit gesprek zijn verwerkt in het voorliggende beleidsplan.

- Meierijstad Gezond Sportief
  Op 24 april heeft de beleidsmedewerker gesproken met de programmamanager Meierijstad Gezond Sportief. De input uit dit gesprek is verwerkt in het definitieve concept. Aanvullingen waren met name gericht op de ketenaanpak overgewicht (in het kader van JOGG, één van de belangrijkste pijlers van MGS) en het 'positief' benaderen van gezondheid. Bijvoorbeeld niet spreken over overgewicht maar over een gezond gewicht. De uitkomsten van dit gesprek zijn verwerkt in dit beleidsplan.

- Jongeren
  Met de jongerenwerkers in onze gemeente is gesproken over het betrekken van jongeren bij het gezondheidsbeleid. Daaruit is gekomen dat het lastig is om de jongeren te betrekken bij het beleid, maar dat er wel een mooie rol is weggelegd in de uitvoering. Hiermee gaan we aan de slag.

- Reacties van inwoners op berichtgeving in krant/website
  Inwoners hebben de mogelijkheid gekregen om via de website het concept gezondheidsbeleid te lezen en hun reacties te mailen naar de beleidsmedewerker. Een gedeelde noemer in deze reactie was veelal 'gezonde lucht'. Dit is opgenomen als speerpunt bij de omgevingsaspecten.

BIJLAGE 4

Gezond In De Stad (GIDS)

Uitvoering van het gezondheidsbeleid wordt gedaan volgens de methode Gezond In de Stad (GIDS).

Deze integrale aanpak helpt om gezondheidsachterstanden in gemeenten terug te dringen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van vijf sporen:

1. Gedrag & vaardigheden
2. Participatie
3. Preventie & zorg
4. Fysieke omgeving
5. Sociale omgeving

Er zijn acht pijlers bekend die de aanpak op deze sporen effectiever maken.

1. Burgers zijn hoofdrolspelers. Betrek de burgers binnen de gemeenten en wijken, ga met ze in gesprek over wat zij belangrijk vinden en versterk hun eigen rol en initiatieven.
2. Differentiatie is essentieel. Dé burger, dé wijk en dé gemeente bestaan niet. Laat interventies altijd aansluiten bij de eigen gemeente, wijken en burgers. Denk ook aan de verschillende levensfasen waarin mensen zitten, zoals jongeren, gezinnen of ouderen.
3. Bestuurlijke betrokkenheid. Eigenaarschap is een doorslaggevende succesfactor. Draagvlak bij lokale bestuurders is voorwaarde voor een succesvolle aanpak en borging in regulier beleid.
4. Proces is even belangrijk als inhoud. Creëer een procesmatige aanpak en benut de energie en motivatie van mensen. Versterk de vaardigheden van de mensen die het moeten doen: burgers, vrijwilligers en professionals.
5. Synergie circuits. Laat de werelden van preventie en zorg, eerste lijn en sociale wijkteams, werk en inkomen, ruimtelijke ordening, onderwijs, sport en bewegen elkaar versterken.
6. Publiek en privaat. Vanuit de JOGG-aanpak is bekend dat de samenwerking tussen publieke en private partijen veel oplevert. Breng op lokaal niveau zorgprofessionals, scholen, sportverenigingen, bedrijven, winkeliers en vrijwilligersorganisaties met elkaar in contact.
7. Sociale marketing op alle niveaus. De manier waarop de boodschap wordt gebracht, kan diezelfde boodschap versterken. Gebruik de principes van sociale marketing, zowel op strategisch-bestuurlijk niveau als richting zorgprofessionals en burgers.
8. Monitoren voortgang en resultaten. Formuleer heldere doelen en zet consistente acties in. Zo zijn de voortgang en resultaten goed te monitoren.

Meierijstad zijn we samen!

MEIERIJSTAD